

УДК 336.77.01

Кравченко В. П.

кандидат економічних наук, доцент

Безтака С. А.

здобувач вищої освіти на другому (магістерському) рівні
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ АТ «МОТОР-БАНК»

Кредитна політика є одним із ключових напрямів стратегічного управління банком, що визначає його позиції на фінансовому ринку та рівень довіри клієнтів. В умовах економічної нестабільності та зростання кредитних ризиків особливого значення набуває оцінка ефективності кредитної політики, яка дозволяє виявити її сильні та слабкі сторони, визначити вплив на фінансову стійкість банку та окреслити перспективи розвитку [1,2].

Упродовж 2020–2024 років кредитний портфель АТ «Мотор-Банк» демонстрував змінну динаміку, що відображала як внутрішні стратегічні рішення, так і вплив зовнішніх економічних чинників. На початку аналізованого періоду 2020 р. кредитний портфель банку становив 537,41 млн грн, що відображало відносну стабільність кредитної активності та збереження позицій на ринку. У 2021-му, обсяг зріс до 687,94 млн грн, досягнувши найвищого рівня за п'ятирічний період. Це було наслідком активного корпоративного кредитування та сприятливих ринкових умов, що забезпечили приріст як у сегменті юридичних, так і фізичних осіб. Подальший розвиток у 2022 році характеризувався спадом: кредитний портфель скоротився до 600,21 млн грн, а резерви зросли до 30,63 млн грн. Така динаміка свідчила про погіршення якості активів та зростання ризиків у кредитних операціях. У 2023 році падіння стало різким, обсяг кредитного портфеля зменшився майже удвічі, до 316,31 млн грн. При цьому резерви збільшилися до 43,55 млн грн, що становило 13,8% від портфеля. Це відображало накопичення проблемної заборгованості та посилення ризиковості кредитної діяльності. Наприкінці аналізованого періоду, у 2024 році, кредитний портфель банку досяг найнижчого рівня, а саме 170,45 млн грн. При цьому резерви скоротилися до 285 тис. грн, що може свідчити як про очищення портфеля від ризикових активів, так і про зміну підходів банку до оцінки кредитних ризиків.

Обсяг кредитного портфеля АТ «Мотор-Банк» за період 2020–2024 рр. представлено на рис. 1 [3].

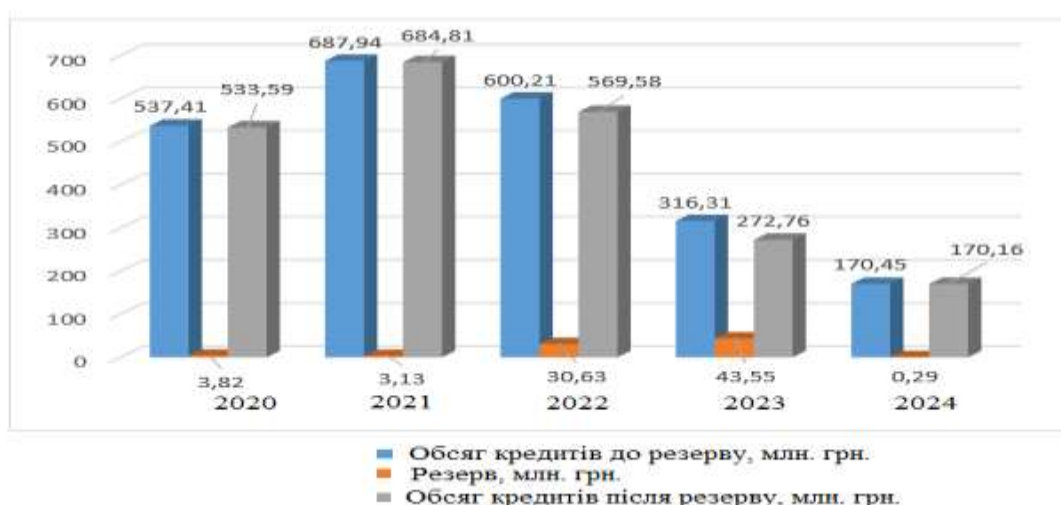

Рис. 1. Динаміка кредитного портфеля АТ «Мотор-Банк» у період 2020–2024 рр.

Таким чином, динаміка кредитного портфеля АТ «Мотор-Банк» у 2020–2024 рр. характеризується зростанням ризиків, скороченням обсягів та надмірною концентрацією на корпоративному сегменті, що знижує стійкість банку та обмежує його можливості розвитку роздрібного напрямку.

Кредитний портфель за типами кредитів АТ «Мотор-Банк» упродовж 2020–2024 років мав чітко виражену корпоративну спрямованість. Основну його частину стабільно формували кредити, надані юридичним особам, тоді як роздрібне кредитування залишалося незначним і не мало суттєвого впливу на загальну структуру портфеля. Іпотечні кредити протягом аналізованого періоду фактично були відсутні. Структура кредитного портфеля за типами кредитів представлена у табл. [3].

Таблиця - Структура кредитного портфеля за типами кредитів АТ «Мотор-Банк»

Рік	Юр особи	Абсол відх, тис. грн	Відносн відхил., %	Фіз особи	Абсол відхил, тис. грн	Відносн відхил., %	Іпотека	Абсолют відхилен, тис. грн	Відносн відхил., %
2020	539,22	–	–	1,95	–	–	0,07	–	–
2021	686,64	+147,42	+27,3%	4,40	+2,45	+125,6%	0,04	–0,03	–42,6%
2022	597,45	–89,19	–13,0%	2,75	–1,65	–37,5%	0,01	–0,03	–76,9%
2023	314,70	–282,75	–47,3%	1,60	–1,15	–41,8%	–	–0,01	–100%
2024	77,37	–237,33	–75,4%	0,81	–0,79	–49,4%	–	–	–

Динаміка кредитного портфеля за типами кредитів АТ «Мотор-Банк» за період 2020–2024 рр, тис. грн. розглянута на рис. 2.

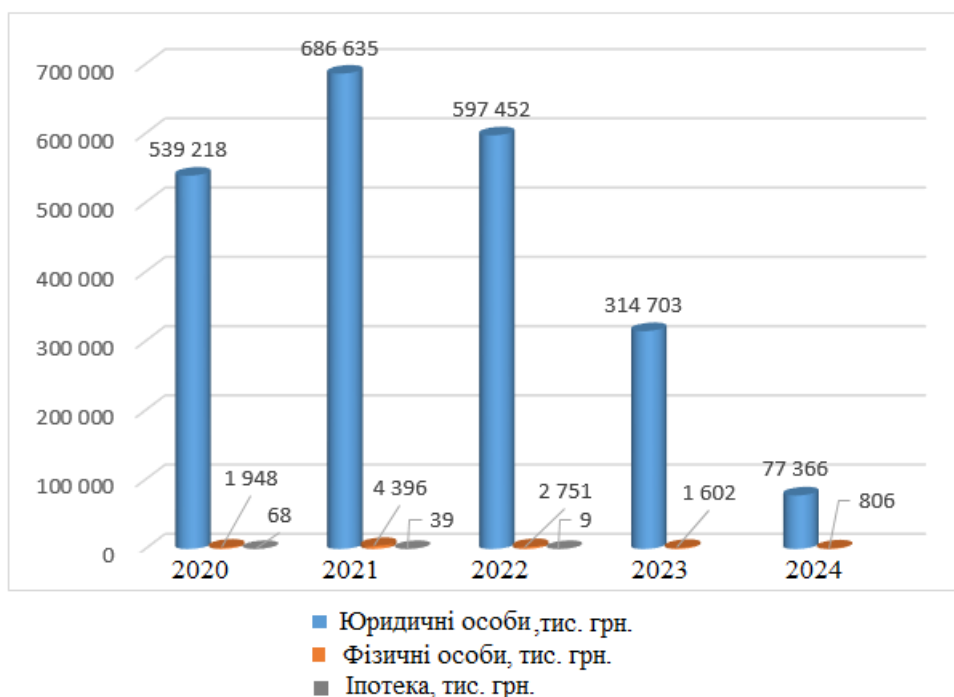

Рис.2. Динаміка кредитного портфеля за типами кредитів АТ «Мотор-Банк» за період 2020–2024 рр, тис. грн.

Кредитний портфель банку у 2020 році був сформований переважно за рахунок юридичних осіб на 539,22 тис. грн. Кредити фізичним особам становили лише 1,95 тис. грн, а іпотека 0,07 тис. грн. Це свідчить про чітку орієнтацію банку на корпоративний сегмент, тоді як населення та іпотечні продукти займали мінімальну частку.

У 2021 році кредитна активність банку зростає: юридичні особи отримали 686,64 тис.

грн (+27,3%), а фізичні особи - 4,40 тис. грн (+125,6%). Водночас іпотека скоротилася до 0,04 тис. грн (-42,6%). Це свідчить про розширення корпоративного та споживчого кредитування при фактичному згортанні іпотечних програм.

Наступного, 2022 року, спостерігалось падіння обсягів кредитного портфеля. Юридичні особи отримали 597,45 тис. грн (-13%), фізичні особи 2,75 тис. грн (-37,5%), а іпотека майже зникла і становила 0,01 тис. грн (-76,9%). Це демонструє загальне скорочення кредитної активності банку, через економічні ризики та зниження попиту.

У 2023 році падіння кредитного портфеля стало різким: кредити юридичним особам скоротилися до 314,70 тис. грн (-47,3%), фізичним до 1,60 тис. грн (-41,8%). Іпотека повністю зникла (-100%). Це свідчить про кризові тенденції та згортання кредитної діяльності банку,

Протягом 2024 року скорочення кредитного портфеля продовжилось: юридичні особи отримали лише 77,37 тис. грн (-75,4%), а фізичні особи 0,81 тис. грн (-49,4%). Іпотека залишилася відсутньою. Це свідчить про майже повне згортання кредитної діяльності банку, який фактично перестав працювати з населенням та довгостроковими продуктами.

Таким чином, у 2020-2024 рр. кредитна діяльність АТ «Мотор-Банк» характеризувалася поступовим згортанням, що було зумовлено як зовнішніми економічними чинниками (зростанням ризиків, зниженням попиту), так і внутрішньою консервативною політикою управління. У 2024 році кредитний портфель досяг мінімальних значень, що свідчить про наявність кризових тенденцій та актуалізує необхідність перегляду стратегії розвитку банку в сегменті кредитних послуг.

Результати проведеного аналізу підтверджують критичне погіршення якісних характеристик кредитного портфеля, низьку стійкість банку до ризиків та поступову втрату клієнтської довіри. Це обумовлює потребу у вдосконаленні кредитної політики та впровадженні сучасних інструментів управління, спрямованих на диверсифікацію кредитного портфеля, підвищення його адаптивності до змін зовнішнього середовища та відновлення довіри клієнтів.

Література:

1. Круглякова В. В., Прокопчук С. В. Оцінка ефективності кредитної політики банку. *Проблеми економіки*. 2024. №4. С. 245–252. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2024-4_0-pages-245_252.pdf.
2. Рада з фінансової стабільності. Стратегія з розвитку кредитування. Київ: Національний банк України, 2024. 35 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Lending_development_strategy_2024.pdf
3. Річна фінансова звітність АТ «МОТОР-БАНК». URL: <https://motor-bank.ua/about-the-bank/rcna-finansova-swetest>